

За інженерні кадри

Газета видається з лютого 1981 року.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ КОМСОМОЛУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 32 (231)

Виходить раз на тиждень

П'ятниця, 10 жовтня 1986 року.

Ціна 1 коп.

ВЧИТИ ПО-НОВОМУ МИСЛИТИ І ДІЯТИ

Фрагменти доповіді члена Політбюро ЦК КПРС, секретаря ЦК КПРС Є. К. ЛИГАЧОВА на Всесоюзній нараді завідувачих кафедрами суспільних наук І жовтня 1986 р.

ПОГОДЬТЕСЬ, товариші, що нашій нараді слід з особливою відповідальністю підійти до зробленого в Політичній доповіді ЦК XXVII з'їзду КПРС висновку про певну віддаленість нашої філософської, економічної, всієї суспільствознавчої науки від запитів життя. Зрозуміло, це не означає заперечення тих досягнень, які є і у філософії, і в політичній економії, і в історичних науках. Проте стан справ у суспільних науках у цілому поки що аж ніяк не відповідає вимогам часу. Сірість, нудне переживання прописних істин, боязнь нового, догматизм набули, на жаль, у них великого поширення. У наукових колективах нерідко процвітають груповина, атмосфера взаємного вихвалювання і хвастощів, втрачено здатність до критичної оцінки власного місця в науці. Процес перебудови намагається часом звести в них до закликів, до чергових приступів політичної тріскотні...

ПОПЕРЕДУ велика робота. Для її успіху конче потрібно створити в колективах суспільствознавців, так би мовити, зону високої розумової напруги і пошуку. Вірний шлях до цього — творчі обговорення, які проходили б нормально. Вони покликані бути ефективними методами прирошування наукового знання. Висока культура дискусій несумісна з начіплюванням ярликів, докорами у вигаданих відступках від соціалізму. Все це прийоми, що не мають відношення ні до справжньої науки, ні до справжньої творчості, ні до справжнього марксизму. «...Необхідно засвоїти собі ту безперечну істину, — писав В. І. Ленін, — що марксист повинен враховувати живе життя, точні факти дійсності, а не чіплятися й далі за теорію вчорашнього дня...» Так само і в наші дні партійна позиція вченого визначається не його вмінням підстроюватися під усталені погляди, а його здатністю науково обгрунтувати назрілі в суспільстві зміни, рішучістю допомагати зміцненню соціалізму на ділі...

ГОЛОВНА мета розпочатої перебудови полягає в тому, щоб забезпечити докорінне підвищення ефективності системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів у тісному зв'язку з поліпшенням їх використання в народному господарстві.

Які риси необхідно формувати в особистості студента, щоб викувати з нього сучасного радянського спеціаліста? Насамперед — безмежну відданість справі патрії, справі народу, чітке, розуміння змісту тих змін, що відбуваються в суспільстві, своєї ролі в їх здійсненні. Сучасний спеціаліст — це, зрозуміло, справжній професіонал, вмілий організатор виробництва, здатний самостійно приймати рішення і проводити їх у життя. Надзвичайно, важливо формувати у майбутнього спеціаліста почуття патріотичної гордості за прогрес радянської науки й техніки, за високу марку радянської продукції...

НЕСПОКІЙ викликає втрата в останній час певних частин наших учених, інженерів, конструкторів, спеціалістів почуття професійної гордості, бажання до всього дійти власним розумом. Широко розповсюдилася пошесть «закуп по імпорту», наче б у природі не залишилось іншого способу забезпечувати технічний прогрес.

Зрозуміло, ми далекі від думки відгородитися од навколишнього світу. Разом із тим державна мудрість, турбота про довгострокові інтереси країни застерігають проти бездумного захоплення імпортом. У складному, протиріччюму і сповненому боротьби сучасному світі наша країна стояла і нині міцно стоїть на власних ногах. Це велике завойовання радянської науки, техніки, промисловості наших кадрів. Ним треба дорожити і вже у вузі закладати в особистості майбутнього спеціаліста прагнення рухати вперед науку і техніку, добиватися виробництва вітчизняної продукції, яка б перевищувала за всіма параметрами зарубіжні зразки.

Це вже аксіома: центральна фігура науково-технічного прогресу — інженер. Тож вирішення завдань ефективного розвитку народного господарства насамперед пов'язане з якістю підготовки спеціалістів, глибиною засвоєння ними програмного матеріалу, умінням застосовувати нагромаджені знання творчо. Мабуть, особливо це стосується спеціалістів, яких випускає наш факультет для машинобудівної промисловості. Адже саме в цій галузі, як відзначив на черговому (1986 р.) Пленумі ЦК КПРС тов. М. С. Горбачов, «...сьогодні сфокусовані всі актуальні проблеми економіки».

В чому причина?

Зниження показників учбового процесу — в першу чергу результат недостатньо ефективної роботи професорсько-викладацького складу. адміністрації факультету, його громадських організацій. На кафедрах ще недостатньо повно використовуються технічні засоби навчання, нема аудиторій, обладнаних телебаченням, малоефективно впроваджуються активні методи навчання. Скажімо, кафедрою технології автоматизації машинобудування розроблено і проводиться 45 проблемних занять, кафедрою металорізальних верстатів та інструментів — 36, опору матеріалів — 22. Складність становища в тому іще, що такі заняття ведуть лиш окремі викладачі (тт. Іванов, Козлов, Іскович-Лотоцький). Решта ж заспокоїлася досягнутим.

Остеронь проблем учбового процесу стоїть комсомольська організація (секретар С. Севаст'янов). Досить сказати, що учбово-виховна комісія, покликана цей процес постійно тримати в полі зору і впливати на нього, практично ще дічала. А від організаторської діяльності комсомолу залежить багато.

Авангардом стали і не всі студенти-комуністи. Більше того, молоді члени партії В. Фурман, С. Гула з усіх предметів, крім одного, одержали «задовільно», у Л. Хіхадзе на трійку складені всі екзамен.

...До багатьох будов у нашому інституті причетний Ярослав Іларіонович. Тільки-но з'явився перший інститутський корпус, як він захопився спорудже-

ОЦІНКАМ — ВИЩУ ЯКІСТЬ

НАПРЯМКИ ПЕРЕБУДОВИ

Як же факультет розв'язує ці завдання?

У 1985-86 навчальному році план випуску спеціалістів виконаний, однак порівняно з минулим роком знизилася число дипломних проектів із відзнакою (цього року — 9,5 проц., торік — 11,4 проц.). Реальні дипломні проекти складали

84,3 проц. (минулого року — 87,7 проц.). Найнижчий по інституту у нас і процент проектів, виконаних з допомогою ЕОМ. В проектах мали місце принципові помилки при розробці пристроїв, слабе знання окремими дипломниками принципів роботи наведених електричних та гідравлічних

конкурс на кращу завершену технічну розробку для впровадження на цьому підприємстві. Всі довідки — в комітеті комсомолу інституту.

Домобудівельний комбінат гаряче подякував студентам групи 3 РТ-86 (радіотехнічний факультет) за допомогу, надану при спорудженні 198-квартирного будинку для жителів Чорнобиля. Відмінно виконали завдання на спорудженні житла для чорнобильців і студенти групи 5 РК-86.

Недостатньою виявилася і підготовка ряду випускників по ЕОМ.

Нижчими від минулорічних були результати літньої сесії — і за абсолютною успішністю, і за якістю знань. Стопроцентну успішність мали тільки 20 груп факультету.

Сьогодні можна лекція, кожне семінарське чи практичне заняття повинні сприяти формуванню спеціаліста творчого, здатного не тільки бачити «вузькі місця» на довір'я йому ділянки народного господарства, але й уміти ставити і розв'язувати завдання по ліквідації цих «вузьких місць».

Фото Р. Кутькова.

Відповісти ділом

Як справцює професор чи викладач, — такого спеціаліста ми і випустимо. Поки що фахівці, які виходять з інститутських стін, країну задовольнити не можуть. Тому й назріла перебудова вищої школи. І перебудова роботи кожного із нас зокрема. Кожен повинен поставити перед собою запитання: чи все роблю, що можу, і чи на тому рівні, на якому можу? Відповіді на запитання треба чесно. І не лише відповіді, а й ліквідувати різницю між можливостями та реальною віддачею.

Ми маємо спонукати студентів оволодівати знаннями. Лекцію читати так,

щоб студент пішов із неї готовим вияснити поставлені завдання самостійно, готовим тягнутися до книги, а не обмежуватися одним лише конспектом. Не секрет, що роль підручника у студентській праці останнього часу дуже знизилася. Ми ж продовжуємо оцінювати якість наших лекцій по написаному студентом конспекту. Але він, конспект, має бути плодом самостійної праці юнаків і дівчат, праці з книгою. Допомогти їм повернутися лицем до книги — обов'язок викладача. Або візьмімо консультацію. Під час її викладач знову ж таки повинен допомогти студенту самостійно розібратися у незрозумілому, а не просто дати готову відповідь на запитання.

«Сьогодні, коли партія

закликала до того, щоб мислити і працювати по-новому, необхідно багато в чому і по-новому будувати процес освіти і виховання. Насамперед йдеться про творчий підхід, про необхідність ломки догматичних методів і методик викладання... Діалог, а не монолог, — ось що є необхідним елементом справді творчого процесу освіти і виховання молоді».

Ці слова товариш М. С. Горбачов сказав у своїй промові на Всесоюзній нараді завідувачих кафедрами суспільних наук. А стосуються вони кожного, хто працює з студентською молоддю.

С. ВЕРЕМЧУК,
заступник секретаря партійного бюро машинобудівного факультету.

Про тих, хто поруч

ПОЧАЛОСЯ З ПОЛЯ КУЛИКОВОГО

Як уже повідомляла наша газета, серед працівників інституту, нещодавно відзначених високими урядовими нагородами, і завідувачий кафедрою фізичного виховання, доцент Я. І. Кулик. Ярослава Іларіоновича нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора.

...До багатьох будов у нашому інституті причетний Ярослав Іларіонович. Тільки-но з'явився перший інститутський корпус, як він захопився спорудже-

ням футбольного поля (студенти, які працювали поруч зі своїм наставником, згодом небезпідставно назвали його «Куликовим полем»).

Потім силами студентських загонів і бригад викладачів під керівництвом завідувачого кафедрою побудували вузівський стадіон «Олімп» із численними спортивними майданчиками, легкоатлетичними доріжками й секторами, двома спортзалами. Головним архітектором і будівельником назвали викладача і студенти Ярослава

Іларіоновича. Так виникли на громадських засадах вісім легкоатлетичних доріжок навколо футбольного поля, сектори для стрибків і метань, 2 гандбольних, 2 баскетбольних, 3 футбольних тренувальних поля, один волейбольний майданчик і поле для стрільби.

(Зак. на 2-й стор.)

ПОЧАЛОСЯ З ПОЛЯ КУЛИКОВОГО

(Поч. на 1-й стор.)

А на березі Південного Бугу виріс студентський спортивний табір: 62 житлових будиночки, їдальня, кухня, шість спортмайданчиків, водна станція, наплавний басейн та ще й фруктовий сад із 700 дерев.

На початку нинішнього року я вже в котрий раз застав Ярослава Іларіона Кулика на новій будівлі. Клопотів у нього чимало: об'єкт мав бути завершеним до кінця року. І об'єкт неабиякий — навчально-додатковий корпус кафедри фізичного виховання. Але завідуючий кафедрою уклався в менші строки: вже першого вересня цей корпус вступив до ладу.

Щоб уявити собі значення у виховному і фізкультурно-спортивному процесі інституту цієї споруди, створеної власними руками і ентузіазмом викладачів та студентів, треба хоча б коротко розповісти, з чого складається,

може, єдиний в країні такого роду корпус. Це — методичний кабінет і бібліотека наукової та навчально-методичної літератури, музей спортивно-трудої слави. Лекційний кінозал із технічними засобами навчання та пропаганди фізкультури, спорту і оздоровчих засобів. Відновлювальний центр: сауна, повний комплект гідротажу та вібромасажу, медичний пункт. Просторі роздягальні і душові. База на 500 пар лиж. Приміщення клубів: туристського, альпіністського, масового футболу тощо. Зал настільного тенісу, два тир — для кульової стрільби і стрільби з лука, вісім кабінетів. Не кожен вуз може похвалитися таким багатством.

Однак не однією творчістю господарчо-спортивного будівництва займаються завідуючий кафедрою і його соратники — 27 викладачів кафедри. Основа їх діяльності — виховувати студентів. Тільки на відкритому повітрі, у ма-

совому порядку і регулярно і в цьому першості, і в цьому наполегливості та принциповості Ярослава Іларіоновича, підтримка кафедри.

Заняття з фізкультури і спорту ведуться у нас на всіх курсах. На першому — це підготовка з комплексу ГПО. На другому — елементи спеціалізації, на третьому і четвертому — спеціалізація з легкої атлетики, багатоборства ГПО спортивних ігор, на п'ятому — підготовка суддів зі спорту, інструкторів і тренерів на громадських засадах.

За п'ять років такої комплексної підготовки студент стає значківцем ГПО, розрядником з одного — двох видів спорту. А для майбутнього командира виробництва це дуже потрібно, адже йому впроваджувати фізкультуру і спорт у повсякденний побут трудових колективів.

Розроблена на кафедрі система спортивних змагань характеризується масовістю, багатогранністю і

регулярністю. Комплексна спартакіада, скажімо, включає в себе змагання першокурсників, академічних груп, зимову і літню спартакіаду студентів, Спартакіада викладачів — «Бадворість і здоров'я».

Почавши займатися спортом тільки в стінах інституту, багато студентів пройшли шлях від новачків до членів збірних команд області, республіки. Тільки за минулу п'ятирічку з тих, хто раніше, до інституту не займався спортом, підготовлено 89 першорозрядників, 27 кандидатів і шість майстрів спорту СРСР.

Традиційне правило «Бути першим у навчанні і спорті» сприяє тому, що успішність студентів-спортсменів вища від середнього інститутського показника. Дуже промовистий факт! І немала заслуга в тому Ярослава Іларіоновича Кулика, кавалера ордена Трудового Червоного Прапора.

К. РОМАНЕНКО,

В бюро головної групи народного контролю інституту

30 вересня відбулося чергове засідання бюро, яке розглянуло ряд поточних питань. У зв'язку з вибуттям деяких народних контролерів чи переходом на іншу роботу та в інші підрозділи зобов'язано всіх керівників цехових груп і завідуючого сектором оргроботи та гласності В. І. Шолохова провести довибори й доукомплектування складу народних контролерів до 25 жовтня.

Бюро рекомендувало у жовтні-листопаді заслухати звіти тих народних контролерів, котрі пасивні у роботі або ухиляються від виконання важливого громадського доручення колективу.

Прийнято також рішення провести у жовтні перевірку діяльності всіх цехових груп, а також огляд-конкурс засобів гласності цехових та головної групи народного контролю.

Більше гласності Про нетрудові доходи

Бюро ГГНК прийняло постанову про необхідність більш ретельного і глибокого проведення перевірок послідовного виконання виявлених недоліків, керуючись і опираючись на Закон про народний контроль і висунув на сучасному етапі завдання партії та уряду. Вирішено надалі зменшити число первинних перевірок до однієї на місяць по кожному сектору, однак підвищити при цьому вимоги до якості таких перевірок.

Звернуто увагу зав. секторами ГГНК і керівників цехових груп на необхідність поліпшення контактів і спільних перевірок разом із комісіями по контролю діяльності адміністрації при парткомі та партійних бюро факультетів й інших підрозділів, з депутатськими групами, комсомольськими і профспілковими організаціями.

Бюро ГГНК висунуло вимогу до цехових груп НК покращити гласність результатів перевірок:

розглядати їх на зборах колективів, публікувати матеріали в стінгазетах, інститутській газеті «За інженерні кадри», на стендах гласності; активізувати роль народних контролерів і трудових колективів у боротьбі з недоліками, бюрократизмом, тяганиною, приписками й окупаціями, порушеннями фінансово-господарської і трудової дисципліни, крадіжками, четрудовими доходами, псуванням майна і обладнання, нерациональним використанням засобів, призначених для фінансування науково-дослідних робіт і навчання, та іншими негативними явищами.

Доповнити перевірку

Заслухавши звіт зав. сектором побуту та розгляду листів і скарг трудящих В. М. Кичака, бюро відзначило, що народні контролери очолюваного ним сектора у більшості випадків виконують доручення їм перевірки своєчасно і якісно. Разом із тим, розглянувши представлений акт перевірки роботи їдальні інститутського профілакторію, бюро вважає необхідним указати на недостатню конкретність виявлених фактів недовкладання продуктів у страву згідно меню та калькуляції. Бюро зобов'язало т. В. М. Кичака до 10 жовтня додати до згаданого акту довідку про кількість недовкладених продуктів, провести грошову їх оцінку.

В основному схвалені матеріали перевірок, про які доповів у своєму звіті зав. учбовим сектором В. І. Савуляк. Відповідні акти оформляються і будуть здані в бюро для підготовки прийняття рішення.

Бюро ГГНК обговорило завдання народних контролерів інституту, які впливають із постанов партії та уряду про заходи по посиленню боротьби з нетрудовими доходами та матеріалів семінару, проведеного у вересні ц. р. комітетом народного контролю Ленінського району м. Вінниці. Всі цехові групи зобов'язано щоквартально проводити перевірку підрозділів, роботу керівників факультетів, кафедр, цехів, відділень по виявленню, попередженню і рішучому викорененню нетрудових доходів, регулярно заслуховувати на зборах і бюро звіти керівників.

Прийнято рішення про посилення такої ж діяльності через органи головної групи по вихованню у кожного студента, викладача і співробітника поваги до чесної праці та законності отримання оплати, заохочень за добросовісну і самовіддану роботу; формування непримиреного ставлення до фактів нетрудового збагачення, створенню навколо розкрадачів, несунів, хабарників, любителів легкої наживи і присвоєння результатів праці інших об'єктів загального підприємства й невідворотного діяння законів нашої держави.

У зв'язку з цим в планах передбачено на зборах ГГНК заслуховувати звіти ректора, проректорів, головного бухгалтера, начальників планово-фінансового, науково-дослідного відділів, учбової частини, деканів та інших керівників підрозділів і служб адміністративно-господарської частини й управління про виконання ними постанов ЦК партії і уряду про посилення боротьби з нетрудовими доходами, відповідних рішень колегії Міністерства УРСР, наказу Міністра вищої і середньої спеціальної освіти республіки від 23 липня 1986 р. та розроблених і затверджених радою інституту комплексних довготривалих заходів по посиленню боротьби з нетрудовими доходами в нашому колективі.

В. ДЕМЕШКО,
голова бюро ГГНК.

Редактор А. ЗАБЛОЦЬКИЙ.

КАК ГОТОВЯТ ИНЖЕНЕРОВ В ГДР

(Оконч. Нач. в № 31).

КАК осуществляется в ГДР оптимальное сочетание глубокой теоретической и практической подготовки, что является одним из важнейших требований в перестройке высшей школы? Прежде всего, в ГДР количество лекций в вузах сокращено за счет увеличения практических и лабораторных занятий. Большое внимание уделяется организации практики студентов. Учебными планами в наших вузах предусматривается 4 практики: ознакомительная 4-недельная — после 1-го курса, технологическая 8-недельная — после 3-го, эксплуатационная 8-недельная — перед дипломным проектированием. Внешне все вроде бы выглядит благополучно. На самом же деле, если учесть период «вхождения» в практику (1-2 недели), период ее завершения, то такие короткие практики должного эффекта не дают.

В последние годы потеряла свою роль практика преддипломная. За ее счет, как правило, расширяется время дипломного проектирования, которое, в свою очередь, сократилось на 2-3 недели за счет введения госэкзамена по научному коммунизму. Да и предприятия также не заинтересованы в коротких практиках.

А вот в вузах ГДР существует только две практики: ознакомительная 4-недельная — после 1-го курса и инженерная длительностью 4,5 мес. после 3-го курса, т. е. после завершения цикла дисциплин общетеоретического и инженерного образования. Практика такая начинается 1 сентября текущего года и завершается 15 января года следующего.

Удачно здесь решена и проблема самостоятельной работы студентов, их привлечения к научно-исследовательской работе и увеличения роли индивидуальной работы преподавателя со студентами. Как это обеспечивается? Впервые, структура учебного семестра существенно отличается от нашей. Семестр состоит из 3 частей: теоретического обучения (14-15 недель), экзаменационной сессии (2 недели) и периода, свободного от занятий (4 недели). В этот период студенты работают на кафедрах и в библиотеках,

выполняют курсовые проекты, занимаются научно-исследовательской работой. Во-вторых, объем обязательных учебных занятий в вузах ГДР не превышает 30 часов в неделю (у нас — 36 часов). В-третьих, объем учебной нагрузки профессором и преподавателем ниже, чем в наших вузах. Она состоит не из 2, а из 3 примерно равноценных частей: учебной и учебно-методической, учебно-воспитательной и научной. Это дает возможность преподавателю не на словах, а на деле осуществлять индивидуальную работу со студентами.

ВЫСОКИЙ уровень подготовки инженеров в ГДР обеспечивается за счет хорошо продуманной системы экзаменов, практики, курсового и дипломного проектирования. Здесь следует отметить такие особенности, представляющие интерес для наших вузов. Очень высокие требования к отчету по инженерной практике, который является составной частью научно-исследовательской работы студента. Отчеты по инженерной практике, с которыми мне пришлось познакомиться, произвели очень хорошее впечатление своим содержанием и оформлением. Все они были отпечатаны, объем их составлял 30-40 страниц машинописного текста. К тому же все отчеты были посвящены решению конкретных производственных задач.

В вузах ГДР студенты на 8-м семестре выполняют так называемый большой проект, который предшествует дипломной работе и вместо с отчетом по инженерной практике входит в государственный экзамен по специальной подготовке. В конце 8-го семестра студенты сдают специальный госэкзамен по программе всех спецдисциплин. Введение такого экзамена позволяет студенту восстановить забытое и систематизировать все специальные знания, что является отличной предпосылкой для выполнения дипломной работы.

Восьмой семестр для студента очень сложный (выполнение большого проекта и сдачи госэкзамена). Поэтому объем часов обязательных учебных занятий в этом семестре существенно сокращен и составляет 18-20 часов в неделю.

Что греха таить, иногда на за-

щите студенту «опасно» задавать вопросы, выходящие за рамки его дипломного проекта: все студент уже успел забыть, хотя на вопросы по проекту отвечает довольно бойко. Мне представляется, что госэкзамен по специальным дисциплинам, который существует у нас в мединститутах, было бы целесообразно ввести и в инженерных вузах.

Упомяну еще одну особенность вузов ГДР: здесь большое внимание уделяется эстетическому образованию студентов и повышению их общего культурного уровня. Практически это обеспечивается введением так называемой культурной практики — длительностью 2-3 недели. Она осуществляется в одном из семестров в период, свободный от занятий. Студентам в это время читаются лекции по эстетике и истории искусств, реализуется широкая культурная программа, организуются экскурсии по историческим местам, встречи с работниками культуры и искусства.

В заключение хочу обратить внимание и на такое новшество, которое начинает внедряться в вузах ГДР. Как известно, срок обучения инженера здесь составляет в основном 4,5 года. После окончания теоретического обучения и сдачи госэкзамена по специальным предметам студент приступает к выполнению дипломной работы (9-й семестр), после защиты которой ему присуждается академическая степень дипломированного инженера.

Сейчас в ГДР обсуждается возможность подготовки двух категорий инженеров: дипломированных и недипломированных. Квалификация недипломированного инженера может быть присвоена после защиты большого проекта и сдачи госэкзамена по спецпредметам (без выполнения и защиты дипломной работы). При этом за специалистом остается право в последующие годы стать дипломированным инженером. Для этого он может заочно выполнить и защитить дипломную работу, получив академическую степень инженера дипломированного.

А. СТАХОВ,
доктор технических наук,
профессор, зав. кафедрой
вычислительной техники,
декан факультета.